

“Χτυπήσαμε νεύρο!”

αναδημοσίευση από το *Kosmoprolet*¹

Πρόβλημα στις γερμανικές φάρμες σπαραγγιών, απεργίες ενάντια στην ανεπαρκή προστασία της υγείας, ένα κατελιημμένο McDonalds στη Μασαλλία: από τον Μάρτιο το μπλογκ **Solidarisch gegen Corona** (Αλληλεγγύη απέναντι στον κορωνοϊό) αυτό που κάνει κυρίως είναι η τεκμηρίωση των παγκόσμιων αγώνων στη διάρκεια και εξαιτίας της πανδημίας, συνδυάζοντας το αυτό, όμως, με περαιτέρω αντιπαραθέσεις σχετικά με τη δύναμη των εργατών και το ξεπέραςμα της σημερινής μίζερης κατάστασης πραγμάτων. Αυτό που έχει προκύψει μέχρι τώρα μπορεί να ειπωθεί στη συζήτηση με τις εμπλεκόμενες στο φεμινιστικό περιοδικό **outside the box**, την οποία αναδημοσιεύουμε κι εδώ επειδή δείχνει τις βασικές γραμμές μιας κοινωνικής επαναστατικής αντίδρασης σε όλο αυτό το μπέρδεμα.

Inside the Fox: Το μπλογκ “Solidarisch gegen Corona” υπάρχει περίπου από τα μέσα Μαρτίου του 2020. Πώς σας ήρθε η ιδέα, εκείνη την εποχή, να καταγράψετε τους κοινωνικούς αγώνες, τους εργασιακούς και ταξικούς αγώνες στη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού;

Solidarisch gegen Corona: Στο πρώτο μισό του Μαρτίου, νιώσαμε αυτό που ένιωσαν και πολλοί άλλοι: υπήρξε μια στιγμή εκείνες τις μέρες που συνειδητοποιούσες ότι η πανδημία του κορωνοϊού επηρεάζει τη ζωή σου άμεσα και θα την αλλάξει ριζικά. Είτε άμεσα μέσω του γεγονότος ότι εσύ ή οι αγαπημένοι σου θα μπορούσαν να αρρωστήσουν είτε μέσα από τις τεράστιες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές που λάμβαναν χώρα με έναν ραγδαίο ρυθμό. Υπήρχαν αναφορές στα ΜΜΕ για την κατάρρευση του εφοδιασμού στα ιταλικά νοσοκομεία, κλείσιμο συνόρων και την πτώση των τιμών στα χρηματιστήρια. Έγινε γρήγορα φανερό ότι η πανδημία θα πυροδοτούσε μια παρατεταμένη κρίση που απειλούσε να επιδεινώσει ακόμα περισσότερο τις συνθήκες ζωής και εργασίας της τεράστιας πλειοψηφίας του κόσμου. Αυτές οι εντυπώσεις και τα γεγονότα μας προέτρεψαν να ξεκινήσουμε το ιστολόγιο. Υπήρχε επίσης και μια υπαρξιακή διάσταση. Οποιοδήποτε απειλητικό γεγονός αυτού του μεγέθους ενέχει τον κίνδυνο να παγώσει κανείς από φόβο και παράλυση. Αλλά η πανδημία επέφερε επίσης μια ώθηση στην εξατομίκευση εξαιτίας των περιορισμών στις επαφές, έτσι που οι άνθρωποι είχαν την τάση να κλείνονται στον εαυτό τους: η δημόσια ζωή πάγωσε σε μεγάλο βαθμό, διάφορα στέκια εξαφανίστηκαν, συναντήσεις με άλλους, ακόμα και έξω από το σπίτι κάποιου, ποινικοποιήθηκαν. “Καταφύγετε στους τέσσερις τοίχους του σπιτιού σας και στον κοντινό σας (οικογενειακό) περίγυρο, μείνετε πιστοί στις ρυθμίσεις και ανοίξτε τις καθημερινές ειδήσεις, θα φροντίσουμε εμείς την κατάσταση”, σ’ αυτό μπορεί να συνοψιστεί το μήνυμα του κράτους.

“Όσον αφορά το περιεχόμενο, ως στόχος της δουλειάς μας αναδύθηκε η δημιουργία ενός αντι-κοινού”.

Δεν θέλαμε, όμως, να βάλουμε τους εαυτούς μας σε απομόνωση και στην προβλεπόμενη παθητικότητα, οπότε συναντηθήκαμε διαδικτυακά. Ήταν μια στιγμή ενδυνάμωσης. Θέλαμε να δώσουμε ένα πλαίσιο στην ανάγκη μας για ανταλλαγή και να βρούμε μια μορφή να μπορούμε να παρεμβαίνουμε συλλογικά σε πολιτικά γεγονότα υπό τις αλλαγμένες αυτές συνθήκες. Όσον αφορά το περιεχόμενο, ως στόχος της δουλειάς μας αναδύθηκε η δημιουργία ενός αντι-κοινού. Ενώ οι επίσημοι θεσμοί παρουσιάζουν τον ιό ως μια πρόκληση για την εθνική κοινότητα, ο σκοπός μας είναι να τραβήξουμε την προσοχή στο τεράστιο δυναμικό που υπάρχει σ’ αυτή την κατάσταση για σύγκρουση. Γιατί όταν μια πανδημία χτυπά μια καπιταλιστική ταξική κοινωνία, δεν βρίσκονται όλοι ξαφνικά στην ίδια βάρκα. Το αντίθετο: **οι προϋπάρχουσες ανισότητες οξύνονται ακόμα περισσότερο**. Οποιοσδήποτε δούλευε πριν σε επισφαλείς, κακοπληρωμένες δουλειές στον τομέα των υπηρεσιών θα λάβει τώρα γρήγορα μια ειδοποίηση ή θα πρέπει να εκτεθεί σε έναν επιπρόσθετο κίνδυνο για την υγεία του. Οποιοσδήποτε στεγαζόταν προηγουμένως σε έναν περιορισμένο χώρο εκτίθεται τώρα σε έναν ιδιαίτερο κίνδυνο μόλυνσης εξαιτίας της κακής διαμονής. Οποιοσδήποτε ήταν πριν υπεύθυνος για ένα μεγάλο κομμάτι σε δουλειές φροντίδας πρέπει τώρα να αντισταθμίσει με κάποιο τρόπο την ξαφνική επανα-ιδιωτικοποίηση της αντίστοιχης εργασίας στο σπίτι, καθώς κλείνουν τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας και οι καντίνες. Σκοπός μας είναι να ιχνηλατήσουμε αυτές τις γραμμές σύγκρουσης, να καταλάβουμε τις συνδέσεις τους και να κάνουμε μια τεκμηρίωση των αντιπαραθέσεων και των αγώνων που αναπτύσσονται κατά μήκος αυτών των γραμμών.

¹ Μεταφρασμένο από εδώ: <https://kosmoprolet.org/de/wir-haben-einen-nerv-getroffen>.

Κάνοντάς το αυτό, προσπαθούμε, αντίθετα προς τις τάσεις εθνικού εγωισμού στην πανδημία, να συνυπολογίσουμε την παγκόσμια διάστασή της. Πέρα από την τεκμηρίωση, πασχίζουμε να κατανοήσουμε τα γεγονότα. Πιστεύουμε ότι είναι πολύ σημαντικό να αναπτύξουμε τις δικές μας ερμηνείες για την πανδημία πάνω σε μια επιστημονική βάση, ώστε να μην παγιδευτούμε στον μύθο της φυσικής καταστροφής ή του εντελώς ακατανόητου μοιραίου χτυπήματος που εισέβαλε στην κοινωνία “από τα έξω”. Ως ένα πρότζεκτ-ιστολόγιο, ασχολούμαστε κυρίως με κείμενα. Έχουμε φυσικά επίγνωση ότι δεν μπορούμε να σπάσουμε την υλική δύναμη της άρχουσας τάξης πολεμώντας απλά για το μυαλό του κόσμου. Παρ’ όλα αυτά, **ο αγώνας για την ερμηνεία της πραγματικότητας είναι εντελώς απαραίτητος**. Στην περίπτωση ενός κεντρικού ιστορικού γεγονότος, όπως η κρίση της πανδημίας και η επακόλουθη παγκόσμια οικονομική κρίση, δεν μπορούμε να υιοθετήσουμε τα αφηγήματα της αστικής τάξης και των πολιτικών που κάνουν τα πάντα για να θέσουν τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, ως καταλύτη της καταστροφής, στο απυρόβλητο. Έχουμε την εντύπωση ότι τους πρόσφατους μήνες έχει υπάρξει η ανάγκη για μια πολιτική συζήτηση πάνω στις κοινωνικές αιτίες, τρόπους αντίδρασης και συνέπειες της πανδημίας – μια αντιπαράθεση απόψεων που πρέπει να πάει πέρα από το στενή σκοπιά της ειδημοσύνης για τους ιούς. Οι *Angry Workers of the World* από το Λονδίνο, μίλησαν σε μια ανάρτηση στο ιστολόγιό μας σχετικά με το μεγάλο δυναμικό απομυστικοποίησης που έχει αυτή η κρίση. Ενώ η κοινωνικο-οικονομική κατάσταση του προλεταριάτου αναπτύσσεται καταστροφικά σε παγκόσμιο επίπεδο, η ανάπτυξη αυτής της συνείδησης προσφέρει μια αχτίδα ελπίδας.

Inside the Fox: Έχετε παρατηρήσει κάποιες εξελίξεις στους αγώνες στη διάρκεια αυτής της τεκμηρίωσης που κάνετε;

Solidarisch gegen Corona: Ναι, μπορούν να εντοπιστούν κάποιες εξελίξεις. Στην πορεία της πανδημίας, έχουμε δει πολύ διαφορετικά υποκείμενα και αγώνες που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα ζητήματα. Από τη μια πλευρά, αυτό έχει να κάνει με το γεγονός ότι η μισθωτή τάξη είναι εγγενώς πολύ ετερογενής, έτσι ώστε, για παράδειγμα, ένας απασχολούμενος, που με κάποιο τρόπο πρέπει να συμφιλιώσει δουλειά γραφείου και κατ’ οίκον εκπαίδευση, έχει μια εντελώς διαφορετική εργασιακή και καθημερινή πραγματικότητα από έναν μετανάστη εργάτη που μαζεύει σπαράγγια μένοντας σε ένα κοντέινερ. Από την άλλη, αυτό οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι αναδύονται διάφορες δυσκολίες σε διαφορετικές φάσεις της πανδημίας και του αγώνα ενάντια σ’ αυτήν, που προκαλούν διαμαρτυρίες.

Οι πρώτες μάχες ξέσπασαν στις φυλακές στις αρχές Μαρτίου, στην Ιταλία έγιναν εξεγέρσεις σε 27 φυλακές και αμέτρητες άλλες ακολούθησαν σ’ ολόκληρο τον κόσμο.

Είναι λοιπόν σημαντικό να θεωρήσουμε, σ’ αυτή τη χρονική ακολουθία, τις αλλαγές στην αλληλεπίδρασή τους με την ποικιλομορφία των κοινωνικών καταστάσεων εντός της τάξης. Παρ’ όλη τη διαφορετικότητα, μπορούν, όμως, επίσης να εντοπιστούν συμφέροντα που γεφυρώνουν: διαφορετικά τμήματα της τάξης οδηγούνται στους αγώνες τους από την ανησυχία για την υγεία τους, από τη μια, και την ανησυχία για το εισόδημά τους, από την άλλη – χωρίς αυτά τα κοινά συμφέροντα να έχουν οδηγήσει μέχρι τώρα σε ένα εμπειρικό κίνημα που να ενοποιεί τις τοπικές και κατακερματισμένες αντιπαράθεσεις. Οι πρώτες μάχες ξέσπασαν στις φυλακές στις αρχές Μαρτίου, στην Ιταλία έγιναν εξεγέρσεις σε 27 φυλακές και αμέτρητες άλλες ακολούθησαν σ’ ολόκληρο τον κόσμο. Έχει να κάνει με την πρόσβαση σε ασφαλή στέγαση, εκπαίδευση και υγειονομική φροντίδα. Οι φυλακές και άλλες κλειστές εγκαταστάσεις, όπως τα σπίτια ηλικιωμένων, πολεμικά πλοία και κρουαζιερόπλοια και καταλύματα μεταναστών, έχουν αποδειχτεί παντού πολύ επικίνδυνα σημεία μόλυνσης. Λίγο μετά, υπήρξε επίσης και ένα κύμα αγώνων από εργάτες, ιδιαίτερα στις χώρες που επλήγησαν περισσότερο, όπως η Ιταλία, που απαιτούσαν το άμεσα σταμάτημα της παραγωγής στις μη ζωτικές βιομηχανίες (αυτοκινητοβιομηχανίες, τηλεφωνικά κέντρα, κατασκευή αεροσκαφών κλπ.). Ή απαιτούσαν έναν επανασχεδιασμό της εργασίας σύμφωνα με τα μέτρα προστασίας της υγείας, όπως επαρκή προστατευτικό ρουχισμό, διαχωρισμό σε βάρδιες, ώστε να μειωθούν οι επαφές κλπ. Πολύ σποραδικά υπήρξαν και κάποιες πρωτοβουλίες από εργάτες για τη “μεταφορά” της παραγωγής από τις “δικές τους” εταιρείες σε άλλες, για εξαιρετικά χρήσιμα προϊόντα όπως οι αναπνευστήρες.

Καθώς αρκετός κόσμος δεν μπορούσε πλέον να πληρώσει ενοίκιο, αναπτύχθηκαν προσεγγίσεις στην απεργία πληρωμής ενοικίου, για παράδειγμα

μα στην Ισπανία και τις ΗΠΑ, οι οποίες θέλουν να μετατρέψουν τις μαζικές μη πληρωμές ενοικίου, που ήδη λαμβάνουν χώρα, σε μια επιθετική, συλλογική μορφή.

Σ' αυτούς τους αγώνες, η προστασία της υγείας ήταν στο προσκήνιο. Όμως, λίγο αργότερα, έγινε φανερό ότι πολλοί μισθωτοί βρίσκονται σε ένα δίλημμα μέσα στην πανδημία: αν έχουν δουλειά, κινδυνεύουν να μολυνθούν από τις πολλές σχέσεις λόγω της απασχόλησής τους· αν δεν έχουν δουλειά, τότε τα λεφτά για τα απαραίτητα εξαφανίζονται γρήγορα². Είναι μια επιλογή ανάμεσα στην πανούκλα και τη χολέρα, ή στον κορωνοϊό και την πείνα. Πολλοί άτυποι εργάτες βρίσκονται χωρίς κανένα εισόδημα από τη μια μέρα στην άλλη. Στην νότια Ιταλία, αλλά και στην Νότια Αφρική, την Κεντρική Αμερική κλπ., υπήρξε λοιπόν πλιάτσικο και άμεση απαλλοτρίωση βασικών αγαθών από τα σουπερμάρκετ. Καθώς αρκετός κόσμος δεν μπορούσε πλέον να πληρώσει ενοίκιο, αναπτύχθηκαν προσεγγίσεις στην απεργία πληρωμής ενοικίου, για παράδειγμα στην Ισπανία και τις ΗΠΑ, οι οποίες θέλουν να μετατρέψουν τις μαζικές μη πληρωμές ενοικίου, που ήδη λαμβάνουν χώρα, σε μια επιθετική, συλλογική μορφή. Σε πολλές χώρες, το κράτος επέβαλε μια κατασταλτική καραντίνα στο όνομα της υγείας αποστερώντας από πολύ κόσμο πολλές τις πηγές εισοδήματος του, χωρίς, την ίδια στιγμή, να εγγυάται την προμήθεια βασικών αγαθών – μια τέτοια προστασία της υγείας χωρίς φαγητό και χωρίς μια στέγη πάνω από το κεφάλι σου είναι προφανώς μια φάρσα. Οι ταραχές ήταν μια άμεση αντίδραση στην κρατική καταστολή. Στην Ινδία, και σε πολυάριθμες ακόμα χώρες, υπήρξαν συμπλοκές με την αστυνομία, η οποία ήθελε να αποτρέψει με τη βία μετανάστες εργάτες από το εσωτερικό που είχαν μείνει άνεργοι να επιστρέψουν στα χωριά της καταγωγής τους. Στα γαλλικά προάστια, επίσης, όπου πολλοί φτωχοί άνθρωποι ζουν σε περιορισμένο χώρο και η αστυνομική παρενόχληση είναι μέρος της καθημερινής ζωής, το κράτος έδωσε μεγαλύτερη προσοχή στην συμμόρφωση με τις ρυθμίσεις των κοινωνικών επαφών.

Σ' αυτό το κλίμα, υπήρξε εδώ, τον Απρίλιο, ένα κύμα ταραχών σχετιζόμενων με τη ρατσιστική αστυνομική βία. Ήταν μια πρόγευση του κύματος αντιρατσιστικών διαδηλώσεων του Μαΐου/Ιουνίου μετά τη δολοφονία του George Floyd και τις νεανικές ταραχές στη Στουτγάρδη. Αυτοοργανωμένες ομάδες σε γειτονίες προσπάθησαν σε πολλές περιοχές να καλύψουν κάθε είδους κενά στην παροχή φροντίδας. Η πρακτική της αλληλοβοήθειας έχει ρίζες στην αναρχική παράδοση.

Σε πολλές περιοχές, το κράτος επέβαλε μια καταπιεστική καραντίνα στο όνομα της υγείας και αποστέρησε από πολλούς τις πηγές εισοδήματός τους, χωρίς την ίδια στιγμή να εγγυάται μια προμήθεια των βασικών αγαθών.

Έχει να κάνει με την οικοδόμηση μιας κοινωνικής κοινότητας δημοκρατικά “από τα κάτω”, ξεκινώντας από το τοπικό επίπεδο και καθιστώντας έτσι το κράτος περιττό. Σε μερικές περιπτώσεις, όμως, αυτά τα δίκτυα ήταν επίσης αρκετά απολίτικα γεγονότα που σταμάτησαν σε ιδέες της ατομικής φιλανθρωπίας και του ηθικού κουράγιου.

Θα πρέπει επίσης να γίνει μνεία των διαμαρτυριών εναντίον της καραντίνας, γνωστών στη Γερμανία ως “υγειονομικές διαδηλώσεις”. Σε δεξιάς λαϊκιστικές χώρες, όπως οι ΗΠΑ και η Βραζιλία, αυτές υποκινούνται από την κυβέρνηση, στη Γερμανία ανήκουν περισσότερο στη βρώμικη πολιτική “γωνιά” .

Συνολικά, πρόκειται για πολύ διάχυτες διαμαρτυρίες με έναν βασικό προσανατολισμό “υπέρ της ελευθερίας”, που συνοδεύονται, συχνά, από εσωτερικιστικά και αντισημιτικά στοιχεία. Αν δεν τις θεωρήσει κανείς αποκλειστικά στο επίπεδο της ιδεολογίας και της κοινωνικής ψυχολογίας αλλά

---

² Στμ. Αυτό αντανakλά η εξαιρετικά προφανής απροθυμία των κρατών για προφυγή σε ένα δεύτερο γενικευμένο lockdown γιατί πραγματικά αυτή είναι μια καθόλου συμφέρουσα επιλογή για τα κράτη και το κεφάλαιο. Στην πρώτη φάση της πανδημίας ήταν πραγματικά μια λύση έκτακτης ανάγκης για την οποία τα κράτη και οι καπιταλιστές ακόμα “κλαίνε”, αφού αναγκάστηκαν να αποζημιώσουν ολόκληρα τμήματα της εργατικής τάξης εκτός εργασίας, και για τους καπιταλιστές ξέρουμε ότι, ειδικά τα τελευταία χρόνια με το σπάσιμο κάθε κοινωνικού συμβολαίου, η πληρωμή έστω και ενός ευρώ στους εργάτες ενώ δεν δουλεύουν είναι μια ήττα! (αυτό βέβαια είναι ένα επιπλέον αντεπιχείρημα στις επιδερμικές θεωρήσεις που θέλουν τα κράτη να προστρέχουν να μαντρώσουν τους πολίτες τους). Το ίδιο ισχύει, και ακόμα περισσότερο, για το ελληνικό κράτος που μετρά ήδη μεγάλες ζημιές από την πανδημία. Αυτό ήταν και το νόημα του διαγγέλματος, μέσω Μητσοτάκη, της δικής μας άρχουσας τάξης: “αυτοπροστασία” ή “πανδημία”, όπου “αυτοπροστασία” σημαίνει αυτό ακριβώς: προλετάριοι/ες διαλέξτε από αυτόν τον εκβιασμό: ή δουλειά κινδυνεύοντας να αρρωστήσετε ή ανεργία και πείνα.

αναρωτηθεί για συγκεκριμένα υλικά κίνητρα, θα φτάσει και πάλι στο προαναφερθέν δίλημμα του κινδύνου της ασθένειας και της απώλειας του εισοδήματος: μια γρήγορη “έξοδος” από την “καραντίνα” διαφαίνεται ως ένα μικρότερο κακό, ιδιαίτερα για τους αυτοαπασχολούμενους, που έχουν και ισχυρή αντιπροσώπευση, αν απειλείται η ίδια η οικονομική τους ύπαρξη. Γιατί θα πρέπει να θυσιάσω την υγεία μου για την υγεία των μεγαλύτερων και των ασθενών; Δεν απέχει πολύ από τον εγωισμό του καπιταλιστικού ανταγωνισμού στον κοινωνικό Δαρβινισμό. Παρ’ όλα αυτά, ο λαϊκιστικός ισχυρισμός ότι η καραντίνα δεν είναι προς συμφέρον του “απλού λαού” αντισταθμίζεται από το γεγονός ότι, ακόμα και στη διάρκεια της πανδημίας, θα εξακολουθούν να υπάρχουν δράσεις από εργάτες για καλλίτερη προστασία της υγείας και ενάντια σε μια βεβιασμένη επιστροφή στη συνηθισμένη λειτουργία.

Για παράδειγμα, οι οδηγοί λεωφορείων στις Βρυξέλες προχώρησαν σε μια από τα κάτω απεργία στα μέσα Μαΐου ενάντια στην επαναφορά στα συνηθισμένα, πιο πυκνά δρομολόγια, που έκαναν αδύνατη την συμμόρφωση με τα μέτρα προστασίας. Πιο πρόσφατα, η οικονομική κρίση έχει έρθει στο προσκήνιο των αγώνων σε πολλά μέρη. Στην περιφέρεια, ιδιαίτερα, υπάρχουν όλο και περισσότερες διαμαρτυρίες ενάντια στις μαζικές απολύσεις, για παράδειγμα σε χώρες όπως το Μπανγκλαντές, όπου παράγονται τα φτηνά καταναλωτικά αγαθά για την παγκόσμια αγορά. Παρεμπιπτόντως, αυτές είναι μόνο οι ορατές, συλλογικές μορφές πάλης. Υπάρχουν επίσης συγκαλυμμένες μορφές στις οποίες οι εργάτες προστατεύουν τους εαυτούς τους ή έχουν επιβάλει τη βελτίωση των συνθηκών. Για παράδειγμα, οι μαζικές άδειες ασθένειας, που ήταν κάτι αρκετά εύκολο στη Γερμανία μιας και τα πιστοποιητικά ασθένειας δίνονταν από το τηλέφωνο. Ο Christian Frings σημειώνει ότι τα υψηλά επίπεδα ασθένειας ανάγκασαν τα σουπερμάρκετ και τα νοσοκομεία να πληρώσουν μπόνους στους εργάτες. Η Amazon χρειάστηκε επίσης να αυξήσει, προσωρινά, τους μισθούς διεθνώς για να απασχολεί περισσότερο τους εργάτες. Αυτό δεν θα πρέπει να εκληφθεί ως μια οικειοθελής φιλανθρωπία.

Η Andrea Truman εξέφρασε πρόσφατα την ελπίδα στο Jungle World ότι η εμπειρία των μητέρων κατά την κρίση του κορωνοϊού θα μπορούσε να δώσει ώθηση σε ένα καινούριο, ευρύτερο κίνημα γυναικών.

Ένα εντελώς διαφορετικό ζήτημα είναι το πώς μπορούν να διεξαχθούν οι συγκρούσεις σε έναν σε μεγάλο βαθμό επανα-ιδιωτικοποιούμενο τομέα παροχής φροντίδας στο πλαίσιο οικογενειών και κοινοτήτων φροντίδας. Αν και το θέμα του έμφυλου καταμερισμού της εργασίας παρουσιάστηκε πολύ γρήγορα στα ΜΜΕ, με δυσκολία σημειώσαμε οποιεσδήποτε προσεγγίσεις σε συλλογικούς αγώνες με την έννοια μιας συντονισμένης γυναικείας απεργίας, απεργίες που σίγουρα υπήρξαν τα τελευταία χρόνια. Φυσικά υπήρχαν και υπάρχουν πολλές “μικρολογικές” συγκρούσεις στις αντίστοιχες σχέσεις. Ως τέτοιες, όμως, παρέμειναν κυρίως κάτω από το ραντάρ της δημόσιας πολιτικής. Αυτό που είναι το πιο σημαντικό είναι οι προσπάθειες πολιτικοποίησης του ιδιωτικού, κάτι που έκανε η βιεννέζικη ομάδα *Uprising of Single Parents*. Η Andrea Truman εξέφρασε πρόσφατα την ελπίδα στο *Jungle World* ότι η εμπειρία των μητέρων κατά την κρίση του κορωνοϊού θα μπορούσε να δώσει ώθηση σε ένα καινούριο, ευρύτερο κίνημα γυναικών. Αυτό θα ήταν κάτι πολύ επιθυμητό.

Inside the Fox: Ποιούς συγκεκριμένους αγώνες, ποιες συγκεκριμένες δράσεις έχετε ξεχωρίσει ιδιαίτερα;

Solidarisch gegen Corona: Υπήρξαν δυο δράσεις τις οποίες βρήκαμε ιδιαίτερα αξιοσημείωτες: τον Απρίλιο, ένα πρώην κατάστημα McDonalds στη Μασαλία καταλήφθηκε από εργαζόμενους και το κτίριο μετατράπηκε σε έναν κόμβο για παροχή βοήθειας στις τριγύρω προλεταριακές γειτονιές. Μια παρόμοια δράση έγινε στην Μιννεάπολη τον Μάιο: η κατάληψη ενός ξενοδοχείου και η μετατροπή του σε ένα κατάλυμα για τους άστεγους. Το ωραίο με αυτές τις προσπάθειες είναι, φυσικά, ότι οι άνθρωποι σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης δεν θέλουν απλά “να βγάλουν από τον δρόμο τα δικά τους πρόβατα”, σύμφωνα με το μόττο “Σώσε τον εαυτό σου αφού μπορείς”, αλλά μάλλον ενώνουν τις δυνάμεις τους και υποστηρίζουν ο ένας τον άλλο. Αλλά υπάρχουν πολλά περισσότερα σ’ αυτές τις καταστάσεις! Είναι συναρπαστικό ότι οι μισθωτοί ξεπερνούν τον υπηρετικό, εκτελεστικό ρόλο που έχουν στην καπιταλιστική επιχείρηση. Ο αρχαίος φιλόσοφος Αριστοτέλης είπε ότι οι σκλάβοι είναι ομιλούντα εργαλεία. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί κυνικό και ηθικά καταδικαστέο, αλλά έχει το ενδιαφέρον ότι αποκαλύπτει την οπτική της άρχουσας τάξης για τους εκμεταλλευόμενους: είναι εκεί για να υπηρετούν συμμορφωνόμενοι σε έναν αλλότριο προς αυτούς σκοπό, δηλαδή αυτόν του ιδιοκτήτη. Και τότε, έρχεται η στιγμή που δρουν από κοινού και πρακτικά

απελευθερώνονται από την ιδέα ότι είναι απλά εργαλεία που υπάρχουν εκεί για να ψήνουν μπέρ-γκερ και να χαμογελάνε στους πελάτες για να γεμίσουν τις τσέπες των ιδιοκτητών. Τη στιγμή που μετατρέπουν το μαγαζί σε ένα σημείο βοήθειας για τη γειτονιά, εκείνη τη στιγμή δίνουν στον εαυτό τους τον σκοπό αυτού που κάνουν. Και ο τελικός σκοπός αυτού που κάνουν δεν είναι πλέον να βγάλουν πιο πολλά λεφτά από το φαγητό για μερικούς ιδιοκτήτες προετοιμάζοντας γεύματα, ή να τα βγάλουν πέρα όπως-όπως με τον μισθό. Το ζήτημα τώρα είναι να χρησιμοποιήσουν αυτό το φαγητό για να ικανοποιήσουν την πείνα, να θρέψουν αυτούς που είναι σε ανάγκη ή να κάνουν κάτι με έναν σκοπό και μια αναγκαιότητα που μπορούν να δουν οι ίδιοι για τον εαυτό τους.

Βγαίνουν επίσης από την εξατομίκευση στην οποία τους φέρνει η μισθωτή σχέση, όπου είναι οι ανώτεροι που λένε στο άτομο τι θα κάνει και όπου ο επιχειρηματίας θα προσπαθεί πάντα να διαμορφώσει τη συνεργασία μέσα στην εταιρεία με τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι να μην ασκούν τη συλλογική τους δύναμη. Η διεύθυνση [της επιχείρησης] βλέπει γενικά τον εαυτό της ως έναν εγκέφαλο που σχεδιάζει και έχει μια γενική επίβλεψη, ενώ οι εργάτες είναι απλά τα χέρια που έχουν τη δική τους μικρή περιοχή στην οποία μπορούν να λειτουργούν. Σ' αυτή την κατάσταση, όμως, πρέπει να αναδυθεί ένας ποιοτικά νέος τύπος συνεργασίας, ένα καινούριο οργανωτικό πλαίσιο πρέπει να αυτοδημιουργηθεί. Αυτό απαιτεί έναν διαφορετικό τύπο επικοινωνίας, νέες μορφές λήψης αποφάσεων κλπ., που μπορούν να αλλάξουν τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, τις δεξιότητες και την αυτο-εικόνα τους.

Σε καταστάσεις όπως αυτές στη Μασαλλία, το προλεταριάτο αδιαφορεί γι' αυτό το κοινωνικό ταμπού και παραβιάζει τους νόμους που προστατεύουν την ιδιοκτησία.

Και οι σχέσεις με τα πράγματα αλλάζουν, επίσης. Ανακαλύπτονται νέες χρήσεις τους. Ατομική ιδιοκτησία σημαίνει ότι οι προλετάριοι αποκλείονται από αυτήν. Δεν έχεις να αποφασίσεις τι θα κάνεις με τα πράγματα. Αν οι μηχανές σε ένα εργοστάσιο χρησιμοποιούνται για την παραγωγή όπλων ή ποδηλάτων δεν είναι για να αποφασιστεί από αυτούς που κατασκευάζουν αυτά τα αντικείμενα καθημερινά. Σε καταστάσεις όπως αυτές στη Μασαλλία, το προλεταριάτο αδιαφορεί γι' αυτό το κοινωνικό ταμπού και παραβιάζει τους νόμους που προστατεύουν την ιδιοκτησία. Αυτή η υπέρβαση απελευθερώνει επίσης και τα πράγματα από τα παγωμένα λειτουργικά πλαίσιά τους, ανακαλύπτονται καινούριες αξίες χρήσης. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες ήταν δράσεις που αποκάλυπταν ότι στις σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους αλλά, επίσης, και στα πράγματα και στα μέρη, λανθάνουν δυνατότητες που μαραζώνουν μέσα στην συνηθισμένη λειτουργία της καπιταλιστικής κοινωνίας. Αυτός είναι λόγος που αυτές οι ιστορίες είναι πολύ συναρπαστικές, κάτι που έχει φανεί και στις αντιδράσεις που υπήρξαν στις αντίστοιχες αναρτήσεις στο ιστολόγιό μας.

Inside the Fox: Τι είδους feedback έχετε πάρει μέχρι τώρα για τη δουλειά σας; Υπάρχουν κάποιες επικρίσεις;

Solidarisch gegen Corona: Συγκεντρώσαμε πολύ προσοχή για ένα διάστημα και η ανάδραση που είχαμε ήταν ως επί το πλείστον πολύ θετική. Αλλά υπήρχαν και κριτικές- πυροδοτήθηκαν κυρίως από δυο αφίσες που σχεδιάσαμε τον Μάρτιο. Από τη μία συνοψίσαμε μερικές εκτιμήσεις της κατάστασης και, από την άλλη, διαμορφώσαμε μερικές γενικές συστάσεις σχετικά με τη συμπεριφορά και τα πολιτικά αιτήματα. Αυτές οι αφίσες διαμοιράστηκαν πολύ στο διαδίκτυο, τα υποδείγματα για εκτύπωση σε διάφορες γλώσσες κατεβάστηκαν από το ιστολόγιό μας και μερικές φορές κολλήθηκαν πολύ ενεργά και αποκεντρωμένα σε διάφορες πόλεις. Χτυπήσαμε ένα νεύρο μ' αυτές.

Πρέπει κανείς να διατυπώνει αιτήματα και σε ποιον απευθύνονται αυτά; Πόσο σημαντικό είναι το αίτημα για την προστασία των ατομικών θεμελιωδών δικαιωμάτων σε σχέση με τις οικονομικές και κοινωνικές πτυχές;

Την ίδια στιγμή, αυτή η προσπάθεια “ανατάραξης” συνάντησε επίσης κριτική και στο δικό μας περιβάλλον. Πολλές ερωτήσεις προκλήθηκαν, όπως: ποιος μιλά και εξ ονόματος ποιου; Πρέπει κανείς να διατυπώνει αιτήματα και σε ποιον απευθύνονται αυτά; Πόσο σημαντικό είναι το αίτημα για την προστασία των ατομικών θεμελιωδών δικαιωμάτων σε σχέση με τις οικονομικές και κοινωνικές πτυχές; Τροφοδοτούν αυτά τα αιτήματα αυταπάτες σχετικά με το κράτος; Με ποια πίεση και δύναμη θα έπρεπε να τονίζονται αυτά τα αιτήματα; Πώς συνδέεται το πρότζεκτ του ιστολογίου με τις τοπικές δομές αλληλεγγύης; Είναι η αλληλεγγύη μια αξία που απλά μεταφέρει τη δουλειά [σε άλλους] ή το πρότζεκτ προσφέρει πρακτική βοήθεια; Ποια είναι η σχέση μεταξύ επιτακτικών, επειγόντων αιτημάτων και μιας μακροπρόθεσμης πολιτικής στρατηγικής, μεταρρυθμίσεων και του στόχου μιας κοινωνικής επανάστασης; Αντιμετωπίσαμε αυτά τα ερωτήματα αλλά δεν θέλαμε να

χαθούμε σε θεμελιακές συζητήσεις· θέλαμε την ίδια στιγμή να μείνουμε συντονισμένοι στη δράση ακόμα και χωρίς ένα τελικό ξεκαθάρισμα των γενικών ζητημάτων. Η αβεβαιότητα όμως παρέμεινε και ο φόβος μην “κάνουμε κάτι λάθος” σίγουρα συνέβαλε στο γεγονός ότι επικεντρωθήκαμε στην εκδοτική δουλειά μετά τον Απρίλιο. Σε αντίθεση, η πιο πολιτική-προπαγανδιστική δουλειά υποχώρησε.

Μερικούς μήνες αργότερα, ο Gerhard Hanloser βρήκε στην αναφορά που έκανε από μια “υγειονομική” διαδήλωση στο Βερολίνο, την 1η Αυγούστου, ότι αν και υπήρχαν και κυκλοφορούσαν αρκετές σωστές αναλύσεις για την κρίση του κορωνοϊού στη μαρξιστική αριστερά, πολλοί άλλοι δεν μπορούσαν να τις “δουν” στον αληθινό κόσμο. Σ’ αυτό το πλαίσιο μιλά για την υποχώρηση της ριζοσπαστικής αριστεράς στον διαδικτυακό κόσμο των ιστολογίων για τον κορωνοϊό. Το μόνο κακό που μπορεί να κάνει κανείς είναι να υπονοήσει ότι πρόκειται απλά για μια περιττή λανθασμένη τακτική απόφαση, λες και οι κομμουνιστές είχαν χάσει την ευκαιρία να στρέψουν τα πάντα προς το καλλίτερο στήνοντας ιστολόγια τον Μάρτιο. Παρήγαγε, όμως, πραγματικά η συγκρότηση αυτού του πολιτικού περιβάλλοντος κάτι θεμελιωδώς διαφορετικό και πριν την κρίση; Στην περίπτωση του βιώματος της πολιτικής ασημαντότητας στη διάρκεια της πανδημίας, θα μπορούσε κανείς να ρωτήσει γιατί η δημιουργία ενός ιστολογίου εξακολουθεί να είναι ακόμα ένα από τα καλλίτερα πράγματα που μπορούμε να κάνουμε σε ένα κόσμο που βρίσκεται σε ιστορική κρίση, τι λέει αυτό για τη γενική κατάσταση του σκοπού μας και πώς μπορούμε να βρούμε τρόπους, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, ώστε να μπορέσουμε να παρέμβουμε με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στα γεγονότα. Τόσο οι ταχύτερες δράσεις των ακτιβιστών³ όσο και το ταίρι τους, η υποχώρηση στην αναστοχαστική στάση της κριτικής, είναι μια έκφραση της ίδιας αρχικής κατάστασης ερήμωσης στην οποία βρίσκουμε τους εαυτούς μας σήμερα.

Inside the Fox: *Ευχαριστούμε για τη συνέντευξη.*

---

³ Στμ. Στο πρωτότυπο: “Sowohl das aktivistische Schnellschießen...”.